

επιχειρούν

6

«ΚΑΛΠΑΖΕΙ» Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΟΣ «ΑΣΤΕΡΑΣ» ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Στην κορυφή του κόσμου οι ελ.

Οι εξαγωγές φθάνουν τα 500 εκατ. ευρώ, με τη συνολική παραγωγή να αγγίζει τους 140.000 τόνους - Θα δημιουργηθούν πάνω από 20.000 θέσεις εργασίας μέχρι το 2020

Της Ιωάννας Φεντούρη
jofentouri@gmail.com

Παγκόσμιος πρωταθλητής στην παραγωγή τοπιάρας και λαβρακίου είναι οι ελληνικές ιχθυοκαλλιέργειες, που προσφέρουν περίπου 10.000 θέσεις εργασίας.

Ο δυναμικός κλάδος της ιχθυοκαλλιέργειας είναι μία από τις σημαντικότερες βιομηχανίες της χώρας, με ετήσιο τζίρο της τάξεως των 650 εκατ. ευρώ. Οι εξαγωγές φθάνουν τα 500 εκατ. ευρώ, με τη συνολική παραγωγή να αγγίζει τους 140.000 τόνους.

Στη χώρα μας υπάρχουν περίπου 146 μονάδες-θέσεις-επιχειρήσεις στη θάλασσα, εθνικά κωδικοποιημένες, και ακόμη 100 μονάδες περίπου σε λίμνες και ποτάμια.

Ο τομέας των υδατοκαλλιεργειών αποτελεί τον ταχύτερα αναπτυσσόμενο κλάδο παραγωγής τροφίμων της χώρας, με μέσο ρυθμό ανάπτυξης 6-8% ετησίως, ενώ παράλληλα έχει ισχυρό εξαγωγικό προσανατολισμό, προσφέροντας το δεύτερο κατά σειρά εξαγωγίσιμο προϊόν της ελληνικής οικονομίας, με εξαγωγές νοσών αλιευμάτων, αξίας 450 εκατ. ευρώ σε ετήσια βάση.

Ο πρόεδρος του Πανελληνίου Συλλόγου Τεχνολόγων Ιχθυολόγων, Ηλίας Τυλιγάδας, μιλώντας στην «Εργασία Τώρα», παραθέτει μελέτη που εκπονήθηκε από τη διεθνή εταιρεία συμβούλων «McKinsey & Co», για τον προσδιορισμό του μοντέλου στρατηγικής ανάπτυξης της χώρας την επόμενη δεκαετία.

Σύμφωνα με τη μελέτη, οι υδατοκαλλιέργειες αποτελούν τον δεύτερο, κατά σειρά, «αναδυόμενο αστέρα» της ελληνικής οικονομίας (μετά τη φαρμακοβιομηχανία γενεοσήμων), με καθοριστικό ρόλο στο νέο μοντέλο ανάπτυξης που πρέπει να ακολουθήσει η Ελλάδα.

Ο κλάδος έχει τη δυνατότητα σε ορίζοντα δεκαετίας να υπερτριπλασιάσει την Ακαθάριστη Ετήσια Προστιθέμενη Αξία του (από 400 εκατομμύρια ευρώ το 2010 σε 1.400 εκατομμύρια το 2020) και να δημιουργήσει περισσότερες από 20.000 νέες θέσεις εργασίας. Η δυναμική προοπτική των υδατοκαλλιεργειών προκύπτει από τη δια-

Ποια ψάρια

εκτρέφονται

Τα είδη ψαριών που

εκτρέφονται είναι:

Τοπιάρα

Λαβράκι

Ασπρί

Ευαγρίδα

Κάστα

Μυλόκαρα

Κραζιάς

Τόνος

Καθώς και ψαρόσουρα και στουρνιά στα εσωτερικά νερά.

INFO

ΟΙ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ

Περίπου 45 εκατ. ευρώ αναμένεται να εκταμιευτούν έως το 2015 από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιεία» 2007-2013, που διαχειρίζεται το ΥΠΑΑΤ. Παράλληλα, αναμένονται νέες επιδοτήσεις κατά την επόμενη προγραμματική περίοδο (2014-2020).

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με απόφαση του αναπληρωτή υπουργού Οικονομικών, παρέχεται η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, σε ποσοστό 80%, για τη χρηματοδότηση υδατοκαλλιεργητικών επιχειρήσεων των οποίων η μονάδα εκτροφής βρίσκεται στην ελληνική επικράτεια και έχουν συσταθεί μέχρι τη δημοσίευση της απόφασης. Η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου δεν μπορεί να χορηγηθεί σε επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες, ώστε να χαρακτηρίζονται προβληματικές κατά την έννοια των Κατευθυντήριων Γραμμών για τις προβληματικές επιχειρήσεις (ΕΕ 2004C/02). Τα παραπάνω δάνεια χορηγούνται ως νέα κεφάλαια κίνησης. Ειδικότερα, το σύνολο των χορηγούμενων δανείων δεν θα υπερβεί το ποσό των 50.000.000 ευρώ, με ανώτατο όρο 2.500.000 ευρώ ανά επιχείρηση.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΛΑΔΟΥ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

Παραγωγή	140.000 τόνοι
Τζίρος	650 εκατ. ευρώ
Εξαγωγές	450 εκατ. ευρώ
Μονάδες-θέσεις-επιχειρήσεις (θάλασσα)	146
Μονάδες-θέσεις-επιχειρήσεις (λίμνες και ποτάμια)	100
Θέσεις εργασίας	10.000
Ρυθμός ανάπτυξης κλάδου (ετησίως)	6-8%

χρονική αύξηση της παραγωγής τους (περισσότερο από 3% σε ετήσια βάση) με μεγάλο ποσοστό εξαγωγών (80% της παραγωγής) και σημαντικό μερίδιο στην ευρωπαϊκή αγορά (2,8%). Παράλληλα, το ανταγωνιστικό κόστος του κλάδου σε σύγκριση με τους περισσότερους ανταγωνιστές παγκοσμίως είναι ιδιαίτερα χαμηλό (κατά 4%-18%).

Η σημασία των υδατοκαλλιεργειών για την ελληνική οικονομία μπορεί να διευρυνθεί περαιτέρω, εφόσον οι επιχειρήσεις του κλάδου εστιάσουν στη διατήρηση της ηγετικής τους θέσης στις υπάρχουσες αγορές, με περαιτέρω διεύθυνση σε νέες μεγάλες αναδυόμενες (π.χ Ρωσία) και υπεράκτιες (ΗΠΑ, Ασία) και με παράλληλη προώθηση των προϊόντων τους σε συνδυασμό με άλλα ελληνικά προϊόντα. Επιπλέον έμφαση πρέπει να δοθεί σε προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας (π.χ τόνος) και σε είδη ταχέως ανάπτυξης προς μεταποίηση, αλλά και στην επέκταση της εισαγωγής στην αγορά νέων ειδών (π.χ. μυτάκι, φαγκρί), αξιοποιώντας τις υπάρχουσες προοπτικές ανάπτυξης.

ΟΙ ΥΔΑΤΟΚΑΛ

Σήμερα απασχολούνται πάνω από 10.000 εργαζόμενοι

«Ψ» αρόστε την ανεργία» είναι η φράση «κλειδί» που

αποτελεί τον καταλυτικό ρόλο που μπορεί να παίξει ο κλάδος της ιχθυοκαλλιέργειας στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Ο Ηλίας Τυλιγάδας, πρόεδρος του Πανελληνίου Συλλόγου Τεχνολόγων Ιχθυολόγων, σε συνέντευξή του στην «Εργασία Τώρα» αναφέρεται στην εικόνα του κλάδου την τρέχουσα περίοδο: «Η οικονομική κατάσταση στη χώρα έχει επηρεάσει κι αυτό τον κλάδο, λόγω έλλειψης ρευστότητας, σε μικρότερο όμως βαθμό από άλλους κλάδους, καθώς αυτός είναι έντονα εξαγωγικός», τονίζει ο κ. Τυλιγάδας, για να συμπληρώσει: «Οι εταιρείες αντιμετώπισαν εσοκερική κρίση κορρίτερα και είχαν κάνει ήδη προσαρμογές στα κόστη και κάποιες μειώσεις προσωπικού. Σήμερα υπάρχει σταθερότητα στον αριθμό των εργαζομένων, αν και έχουν υποστεί μειώσεις στις αποδοχές, κι ελπίζουμε ότι η απλοποίηση των διαδικασιών ίδρυσης κι επέκτασης μονάδων, καθώς και η αναπτυξιακή προτεραιότητα που τους δίνει πλέον κυρίως η Ε.Ε., θα οδηγήσουν και σε αύξηση της απασχόλησης».

Επιπλέον, ο πρόεδρος του ΠΑΣΕΤΙ αναφέρει: «Η παρούσα οικονομική κρίση (με τη σχεδόν διακοπή των γραμμών χρηματοδότησης) έχει φέρει στην επιφάνεια και χρόνιες αδυναμίες που σχετίζονται με την εξυπηρέτηση των δανείων και την ολιγοπωλιακή διάρθρωση του κλάδου. Επίσης, το αυξημένο κόστος παραγωγής (κυρίως λόγω αυξημένου κόστους των τροφών) έχει περιόρισε τα περιθώρια κέρδους, με

Ληνικές ιχθυοκαλλιέργειες

ΛΙΕΙΓΕΙΕΣ ΔΕΙΧΝΟΥΝ ΤΟ ΔΡΟΜΟ ΓΙΑ ΝΑ «ΨΑΡΩΣΟΥΜΕ» ΤΗΝ ΑΝΕΡΓΙΑ

άμεσο γίγτυπο και στις θέσεις εργασίας; αλλά και στη ζήτηση προσκυτικού. Παράλληλα, το θεσμικό και διοικητικό πλαίσιο είναι αδέλτος ανεπαρκές για να υποστηρίξει την ανάπτυξη του κλάδου.

Η λύση είναι μία: «ψαρώστε» την ανάπτυξη, όπως προτείνει ο κ. Τυλιγάδης, για να προσθέσει: «Η δυσμενής οικονομική κατάσταση στην οποία βρίσκεται η χώρα επιτάσσει τη στροφή σε σπουδές που να υνδούνται με την παραγωγική ναδιότητα της οικονομίας και να διαθέτουν ρεαλιστικές προοπτικές επαγγελματικές αποκατάστασης. Σε αυτό το πλαίσιο, ο τομέας των υδατοκαλλιιεργειών αποτελεί βασικό τμήμα της οικονομικής δραστηριότητας του ελληνικού κράτους με σημαντικά θεμελιώδη μεγέθη: (α) Βρίσκεται στην 1η θέση της παγκόσμιας παραγωγής σε τοιςούρα και

Ηλίας Τυλιγάδης: «Αντιμετωπίσαμε την κρίση και σήμερα ο κλάδος παρουσιάζει σταθερότητα»

λαβράκι (48% της παγκόσμιας παραγωγής για την τριετία 2005-2008), απασχολώντας πάνω από 10.000 εργαζομένους (β) αποτελεί τον ταχύτερα αναπτυσσόμενο κλάδο παραγωγής τροφίμων της χώρας, με μέσο ρυθμό ανάπτυξης 6-8% ετησίως και (γ) έχει ισχυρό εξαγωγικό προσανατολισμό, προσφέροντας το δεύτερο κατά σειρά εξαγωγίμο προϊόν της ελληνικής οικονομίας».

Γιατί κρειαζόμαστε την ιχθυοκαλλιέργεια;

Για το εθνικό εισόδημα, την παραγωγή φυσικής τροφής για άμεση κατανάλωση και την παροχή εξαιρετικού χρήσιμου στοιχείου

(κυρίως πολυακόρεστον λιπαρών οξέων ωμέγα3 και ωμέγα6) για τη διατήρηση της ανθρώπινης υγείας. Κάθε κράτος-μέλος της Ε.Ε. πρέπει να καταρτίσει έως το 2014 πολυετές στρατηγικό σχέδιο για να ενθαρρύνει την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων υδατοκαλλιέργειας στην επικράτεια του, καθώς πλέον είναι τομέας προτεραιότητας για την ανάπτυξη σε όλη την Ε.Ε., στοχεύοντας στη διοικητική απλοποίηση, στη βελτίωση της πρόσβασης στο νερό και στο χώρο, στη διαμόρφωση περιβαλλοντικών και οικονομικών δεικτών, καθώς και δεικτών βιωσιμότητας κ.λπ.

Είναι οικολογική ή επιβουρνεύει το περιβάλλον;

Κατά την προβλεπόμενη λειτουργία της μια μονάδα επιβουρνεύει ελάχιστα το περιβάλλον (νερό, πυθμένα), γιατί δεν μπορεί να υπάρξει ανάπτυξη ψαριών σε μη ιδανικό μέσο, καθώς είναι τα πρώτα που επηρεάζονται.

Όμως, κακή χωροθέτηση ή και διαχειριστικές πρακτικές μπορούν να έχουν κάποιες επιπτώσεις, κυρίως στον πυθμένα, που σε κάθε περίπτωση είναι αναστρέψιμες και εντοπίζονται σε μόλις μερικές δεκάδες μέτρα από τους πλωτούς κλωβούς, και γι' αυτό εξάλλου η χώρα μας είναι από τις πρώτες στην Ε.Ε. που εφαρμόσαν Ειδικό Χωροταξικό Σχέδιο για το ποό θα εγκαθίστανται.

Πώς τρέφονται τα ψάρια;
Με τροφή που συντίθεται από φυσικές πρώτες ύλες (κυρίως ι-

χθυάλευρα, ιχθυέλαια), δηλαδή αντίστοιχη με ό,τι τρέφονται στη φύση, ανάλογα με το είδος τους (γλυκού νερού ή θάλασσας).

Χρησιμοποιούνται φάρμακα ή ορμόνες κατά την καλλιέργεια;

Ποτέ ορμόνες. Σε ό,τι αφορά τα φάρμακα, αφορούν κυρίως προληπτικούς εμβολιασμούς για προστασία από τις ασθένειες των ψαριών, που έτσι και αλλιώς δεν μεταδίδονται στον άνθρωπο, καθώς και θεραπεία με επιβλεψη ειδικών κτηνιατρών και ιχθυοπαθολόγων. Σε κάθε περίπτωση τα ψάρια παραμένουν στη θάλασσα για έλεγχο τουλάχιστον για δύο εβδομάδες μετά τη θεραπεία τους.

Είναι το ψάρι της μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας γενετικά τροποποιημένο;

Όχι. Οι ιχθυοπληθυσμοί επιλέγονται με φυσικό βιολογικό τρόπο για τη συνέχιση της παραγωγής.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ο κλάδος της ιχθυοκαλλιέργειας στη χώρα μας είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα για το πώς επιτυγχάνεται η σύνδεση της αγοράς εργασίας και της ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας με την εκπαίδευση.

Ο σχεδιασμός για την ανάπτυξη του κλάδου συνδέεται με το γνωστικό αντικείμενο σπουδών στο ελληνικό ίδρυμα, με αποτέλεσμα η απορρόφηση των αποφοίτων να φτάνει μέχρι και το 65%.

Όπως αναφέρει ο κ. Τυλιγάδης, «η υλοποίηση των δυνατοτήτων ανάπτυξης του κλάδου συμβολίζει με το αντικείμενο σπουδών των Τμημάτων Υδατοκαλλιιεργειών και Αλιείας των ελληνικών ΑΕΙ, με προεξάρχοντα το τμήμα των ΤΕΙ. Το τελευταίο χαρακτηρίζεται από την άμεση σύνδεση με τον πρωτογενή τομέα και την υψηλή απορρόφηση των αποφοίτων τους –σε σύγκριση με άλλους κλάδους της ανώτατης εκπαίδευσης– η οποία ξεπερνά το 65% του συνόλου τους. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η πλησιονότητα των θέσεων ευθύνης (από προϊστάμενους τμημάτων έως και προϊστάμενους ή και διευθυντές παραγωγής) στις εταιρείες υδατοκαλλιιεργειών κατέχονται από αποφοίτους των αντίστοιχων τμημάτων των ΤΕΙ.

Οι σπουδές των τμημάτων υδατοκαλλιιεργειών των ΤΕΙ καλύπτουν τις εφαρμογές της βιολογίας, της χημείας και των φυσικών επιστημών, με έμφαση στην αλιεία, στην υδατοκαλλιέργεια και στη μεταποίηση-επεξεργασία των αλιευμάτων. Επίσης, εξειδικεύονται στην ανάπτυξη και στην εφαρμογή τεχνολογιών και μεθόδων παραγωγικής διαχείρισης, εκτίμησης και αξιολόγησης του περιβάλλοντος των υδατινων οικοσυστημάτων. Αναμένεται συνέχιση της αυξημένης ζήτησης για στελέχη στις υδατοκαλλιιεργείες, κυρίως για το επόμενο 8 χρόνια, σε ποσοστό άνω του 65%. Αξίζει να αναφερθούν οι ιδιαιτερότητες που παρουσιάζει ο κλάδος, λόγω της μη ύπαρξης μέχρι σήμερα συσταζούων ιχθυολόγων, γεγονός που θα αυξήσει τη ζήτηση για εξειδικευμένο προσωπικό το προσεχή χρόνο (το 2018 θα υπάρχουν οι πρώτοι εν δυνάμει συσταζούχοι). Επίπλέον, οι εργαζόμενοι των κλάδων υδατοκαλλιιεργειών-αλιείας πρόκειται να ενταχθούν στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα με αναγωγή συντάξιμου χρόνου από το 2011».